

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

SZÁMUNK TARTALMA:

- 931 **AZ ANYAG
VALLATÁSA —
VIZSGÁL. DE NEM
RONCSOL: AZ
AKTIVÁCIÓS
ANALÍZIS**
Dr. Sükösd Csaba
- 934 **A TÚLFEJLETT
CSECSEMŐ**
Dr. Boda Domokos
- 936 **LEGYÖZHETI-E
A SZÁMÍTÓGÉP A
SAKKMESTERT?**
Haág Ervin
- 939 **NYELV ÉS ÉLET:
LUDAS-E A
LUDAS MATYI?**
Heltainé Nagy
Erzsébet
- 940 **A BALATONI
HALÁSZAT
ÉVSZÁZADAI**
Dr. Vajkai Aurél
- 943 **A MÓNUS
TESTVÉREK**
Dömötör János
- 946 **EGY TÖRÖK
AMERIKA-
TÉRKÉP 1513-BÓL**
Horváth Anna
- 948 **A SZUBJEKTÍV
KÖRVONAL**
Dr. Séra László
- 951 **ÉLŐSAROK:
TENGERI ÁLLATOK
AZ AKVÁRIUMBAN**
Dr. Pénzes Bethen
- 952 **EGY KIS
KÖZGAZDASÁG:
A KÁVÉ**
Rudnay János
- 954 **SZÓVAL JÁTSZUNK**
Vargha Balázs
- 955 **A TUDOMÁNY
VILÁGA**
- 958 **MŰZEUM, ÚJ
KÖNYVEK**
- 959 **A HÁTLAGON:
A BALATONFÜREDI
LÓCZY-BARLANG**
Nagy Géza

CÍMKÉPÜNK:

Egetett, festett kulacsok (Mónus Ferenc munkái). A Mónus testvérek című cikkünkhez. Dömötör Mihály felvétele.

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

Kővirágos kert Budapest alatt
● Hogyan gondolkodik a sakkmester? ● Szimmetriák a fizikában ● Szerelmey Miklós ● A Frangepánok földjén ● A vándorlepkék és a lepkevándorlások ● Szexualitás és párkapcsolat a felnőttkorban 16. ● Mondhatta volna szebben? ● Szóval játszunk ● A tudomány világa

KEDVES ÉLET ÉS TUDOMÁNY!

Hollósy Kornélia énekesnő születésének 150. évfordulóján illő eloszlatnunk azt a tévedést, hogy a

NEMZET CSALOGÁNYA

elnevezés csupán *Blaha Lujza* személyéhez kötődött. Blaha Lujza ugyanis még alig volt hétéves, amikor *Vas Gereben* író és lapszerkesztő Hollósy Kornéliát már felruházta e megtisztelő címmel.

Hollósy Kornélia 1827. április 13-án a *Temes* megyei *Gertyenesen* született. Apja, *Korbuly Bogdán* szamosújvári örmény polgár a kincstári pusztát bérelte ott, és szarvasmarhákat hizlalt a *pesti* meg a *bécsi* vásárookra. Korbuly 1832-ben megvásárolta bérletét, s az azzal járó adománylevélén nevét *Hollósyra* magyarosította.

Kornélia Temesváron tanult; majd amikor alig tizenöt éves korában elhatározta, hogy énekesnő lesz, örökségét kikérve *Bécsben* és *Milánóban* képezte tovább magát.

1845-ben a görögországi *Korfuban* lépett színpadra, s onnan még abban az évben a *turini* (Torinó) operához szerződött.

1846 elején a *bukaresti* olasz operában vendégszerepelt, s amikor onnan visszatérve akkor már *Pesten* élő szüleinek a lakásán házi hangversenyt adott, szép hangjára felfigyelt *Petrichevich Horváth Lázár* író. Ő aztán több cikket írt róla, s e híradások nyomán a *pesti Nemzeti Színház* is meghívta vendégszereplésre az énekesnőt.

Alig két fellépésre volt csak szükség, és Hollósy Kornélia mind a kritikusokat, mind a *pesti* közönséget meghódította. 1846 augusztusában *első lírai énekesnőnek* szerződött a *Nemzeti Színház*.

Négy évig lépett föl *Pesten* mint a város legkedveltebb, legnépszerűbb művésznője. A költők verseket írtak hozzá, arcképeit közölték a lapok...

A szabadságharc leverése utáni önkényuralom idején — akárcsak a *Nemzeti Színház* első drámai énekesnője, *Schodelné* — ő is külföldre szerződött. Előbb *Bécsben*, majd *Varsóban* lépett fel. Szerződésének le-

(Folytatás a 951. oldalon)

kislexikon

Cikkeinkben csillag jelzi azokat a neveket és kifejezéseket, amelyek a kislexikonban szerepelnek.

ALGORITMUS: azonos típusú feladatok megoldási szabályainak egymást követő lépésekben való elrendezése (al-Kvarizmi középkori arab matematikus nevéből). (Legyőzheti-e a számítógép a sakk mestert?)

AXIOMATIKUS HALMAZ-ELMÉLET: a halmazelmélet megalapítója, G. Cantor, mint a legtöbb elmélet megalapítója, a halmazelmélet fogalomalkotásaiban támaszkodott a szemléletre is. A XX. század elején kiderült, hogy a halmazelmélet eredeti formájában, az úgynevezett naív halmazelméletben logikai ellentmondások vannak. Ezek kiküszöbölésére több matematikus, köztük E. Zermelo a halmazelmélet felépítését — hasonlóan, mint a geometriát — axiómákból kiindulva alapozta meg. A halmazelmélet ezen irányzata az ~. (Legyőzheti-e a számítógép a sakk mestert?)

ÉRTEKFGUGGVÉNY: valamilyen helyzet „jósgát” (vagy „veszélyességét”) kifejező szám. (Legyőzheti-e a számítógép a sakk mestert?)

HARDWARE (hardver): cikkünkben a számítógépnek anyagi, kézzelfogható része; megkülönböztetésül a gép szellemi termék részétől, így a betáplált programtól. (Legyőzheti-e a számítógép a sakk mestert?)

KISS LAJOS (1881–1965): hódmezővásárhelyi születésű Kossuth-díjas néprajzkutató, régész. 1912-től a nyíregyházi Jósza András Múzeum munkatársa, majd 1925-től 1949-ig igazgatója volt. A Mónus testvérek)

PARAMÉTER: olyan mennyiség, amely egy anyagi rendszer állapotát, illetve sajátságait valamilyen módon befolyásolja. A rendszerre ható ~-ek összessége egyértelműen meghatározza annak állapotát. (Az aktivációs analízis).

SZAK: kanálszerű kézi mérítőháló, amellyel a halat a hálóból vagy a horogról a szárazra emelik. (Élősarok).

TOMECSZAM: megadja az atommagban levő nukleonok (protonok és neutronok) együttes számát. (Az aktivációs analízis)